

Keelejuht **Liide Gudrijanova** (snd 1912), Omski oblast, Uus-Viru küla.

Varjusurmast

Üks tüdruk tõmmas sõrmuse omalä inge kurku, ja mat'sid maha.

No ja siis?

No mat's'd maha ja, ta oli igav^ene rikas ja, rikka talu tütar oli ja, üks aemuke laps ja, ta oli sie igavst^e rikkast, neⁱ li¹ kulda ja kõike, se juba vanaste juba, a minu vanaema rääkis seda. No ja tõmm^as sis inge kurku seda, nägid et oli surd ja, suri ära ja, pesid ära ja, ja panid riide ilusti, panid kõik siia ümmär kää kõik kullad igale puole ümmer kaela ja kõik ja. A juba, sulipoisid või kis nägivad siis ja, n^o et mat's'd maha ja läksid üösse kaevas'd ülesse ta. Võtavad selle kulla nüid ümmert ära, et surd on. Võt's'd kõik rüövis'd juba ära, a siit takka, akk^asid, tõssid pea üless^e nimodi, akk^asid lahti tegema ja, kukkus suust väl'la sõrmus^e. Kukkus sõrmus suust väl'la.. //Vlaadik!² – *Jaah. Kas papa on kodu? – *Paapa dooma? – *Štuo? – Käske papa siia!// ..kukkus suust väl'la seal ja siis, akkas karjumine, et ple^hka³ sit kange irmuga minem^a, surnu tegi üles tõus.. (naerab) juuksid minema. A se akkas karjuma, et tulge aidake väl'la, avvast väl'la ei saa ju kudagi. Et mu isa maksab teile ei tea mis selle iest et – seda minu vana ema ise oma silmaga nägi, isa ema – no ja t siis läksivad tagasi ja võt'sid siis tõmmast ta väl'la sealt avvast, viisid kodu ja. Nad ol't ka rumalast^e viisid, nii järsku. Ema nägi ja ehmatas ja süda läks lõhki, suri ära. Emal. Nad oleks pikkami-isi pidand kudagi moodi, kas rääkima või

---

¹ neil oli

² kaldriipsude vahel on vaherepliik, Liide hõiked lapselaps Vladikule; tärniga on tähistatud taamalt kostvad lausungid

³ plehku (siit)

kudagi modi jälle.. [Aga] kohe niimodi viiakse, [alles] `mat'sid maha ja – laps elus.

Oli `enne niimodi `juhtumisi. Minu mielest e`sti inim<sup>e</sup>stel ei old `niukseid `a`sju. E`sti inimesed ikka enne `kolme `pääva ei `matnuvad⁴. Kolm `pääva.. Inimene, kui on inimene elus, inimene on nõrk, ta<sub>n</sub> nõrk sis, a kui ta on surd, sis<sub>ta</sub> lähäb kõvaks. Vat `üösse sureb, ta juba teine pää lähäb juba kõvaks. Tal jääb kõik `seisma. Süda jääb `seisma, veri jääb kõik `seisma. Ja t<sup>a</sup> lähäb kõvaks. A kui on inimene elus.. Ja vaata ma `teile veel `ütlen, kui on inim<sup>e</sup>ne elus ja tunnete, et ta on nõrk siski, pange aga se piel<sup>5</sup>, piel' `siia suu `juurde, kui piel' on puhas `easte. Siis kui on ta elus, siis lähäb peel' igiseks, `tõmmab kohe igiseks, sis_t^a õhk tuleb suust, ta on elus. A kui ta ei, ei lä^hä igiseks, siis ta on surnd.

Küsitlenud Jüri Viikberg ja Lembit Vaba 1983. aastal. – EMH 3617.

Litereerinud Jüri Viikberg (1984).

---

⁴ ei matnud

⁵ peegel